

L'urbanisme de La Pobla a inicis del segle XVI (2)

Detall de la trama urbana de La Pobla

A continuació vers el nord, les finques números 4 i 6 correspondrien a un dels albergs de Jaume Bellver menor. Presentaria una façana de poc més de 15 metres i 9,80 de fons, arquitectònicament, estaria formada per dos cossos rectangulars, paral·lels al carrer, units per un mur mestre central. Al mur de tancament posterior de la casa número 4 s'observa una petita porta –actualment paredada– amb arc de mig punt, de factura força antiga –si més no, per la seva tipologia constructiva, anterior a la plena edat moderna–. Enfront d'aquest mur de tancament posterior, hom hi bastí un nou pany, format per, almenys, tres arcs. Aquesta porxada, comuna a les actuals cases número 4 i 6, permet observar com, en origen, aquestes formarien una sola unitat habitacional. Per altra part, documentalment, s'ha pogut constatar també aquesta unicitat. Cal ressenyar l'existència, a l'angle sud-oest de l'edifici, d'una cantonera de carreus fins a l'alçada del primer pis. En un d'aquests carreus, a la seva cara sud, es podia observar una Tau esculpida.

Seguint cap al nord, la casa de Joan Magrinyà correspondria a l'actual número 8 i part de la número 10. Amb unes dimensions d'uns 20 metres de façana per 9'60 de fons, presenta un portal amb arc de mig punt amb dovelles ben treballades. Fins fa uns pocs anys s'observava en una de les finestres del primer pis, un brancal de pedra treballada, malauradament molt erosionat. Al seu interior es conserva un arc diafragma apuntat, paral·lel al carrer, l'extrem nord del qual ens dona el límit exacte de la finca original.

Finalment, els actuals números 12 i 14, així com part del 10, correspondrien a l'altre hospitiu de Jaume Bellver menor. Aquest és, possiblement, l'espai més desdibuixat i del que disposem de menys dades. Car, si bé l'actual casa número 14 sembla correspondre, en volum, a l'original, les actuals número 10 (encavalcada entre els dos casals originals) i 12, donada la poca amplada de façana de que disposaven, foren refetes en passadís.

A l'extrem nord del carrer, i tancant-lo es trobaria un altre alberg de Jaume Guardiola. Cal ressenyar que a l'any 1945 es procedí a l'enderrocament de dues cases situades a l'extrem nord del carrer, les quals impediien la sortida per aquest sector de carrer. La seva situació i característiques es poden observar tant al plànol de vers el 1913 de la Geografia General de Catalunya –molt esquemàtic per altra banda, però el més antic dels que tenim esment– com al més elaborat de l'any 1934. Per les característiques i situació de l'immoble, hom podria suposar que aquest fou bastit aprofitant un possible portal. Desconeixem si, a inicis del segle XVI, aquest estaria encara en funcionament o si ja hauria estat paredat. El cert és que, almenys des del 1821, el carrer Major era conegut com “el carrer que no passa”. A la

confessió de Jaume Bellver major s'esmenta en aquesta ubicació la casa de Jaume Oriol. Per bé que no apareix en cap més afrontació, ni al capbreu se li reconeix cap tinença, som del parer que el dit Oriol era, simplement, llogater d'aquest alberg, propietat de Jaume Guardiola, per al qual, probablement, treballaria.

Els murs de tancament dels patis posteriors, existents a totes les cases, constituïen la muralla que rodejava i defenia al poble (muro dicti loci), amb un portal al sud, quedant la casa dels senyors dominicals fora muralles, i, possiblement un altre al nord. A l'exterior, a est i oest es trobava el corredor o empuu del poble (curritore dicti loci), el qual al sector oest es corresponia amb el camí de Constantí al Morell.

La trama urbana de la Pobla d'inicis del segle XVI que se'n presenta és la pròpia d'un petit lloc, clos per unes muralles, i desenvolupat a partir de sis cases –set si tenim en compte el possible portal nord– situades al llarg d'un carrer i a redòs del casal del senyor dominical, situat al sud est d'aquell, i segregat de la població. L'església, de fet una mera capella, car l'església, sufragània de la del Codony, era situada a l'ermita de Sant Joan del Lledó, en terrenys de l'actual refinaria, es trobava també fora del recinte, a l'altra banda del camí de Constantí a Vilallonga. Per la seva situació, força marginal respecte a la ubicació dels habitatges, hom pot suposar que seria bastida en un moment posterior al desenvolupament de l'enclavament pobletà. El seu fossar, contigu a la capella, ocupava, aproximadament, tota l'amplada de l'inici del carrer de Jacint Verdaguier. A partir de les característiques observades, hom podria definir la trama urbana pobletana com a pròpia d'un poble de tipus castral.

Ara bé, la trama urbana resultant, amb un carrer recte i uns casals amb dimensions i disposicions respecte al carrer força semblants i regulars, difereix notablement d'altres poblacions castrals properes com el Morell, Puigdelfí, Perafort, Constantí, o, fins i tot el primitiu urbanisme de la Tarragona medieval. Per contra, presenta més concomitances amb poblacions com Vilallonga o, sobretot, amb Montbrió. O sigui, amb viles noves amb una certa planificació urbanística prèvia per part del senyor dominical. Crida l'atenció també, per una part, la disposició dels habitatges, amb crugies paral·leles al carrer, quan en aquesta zona l'habitual sembla ser una sola crugia, o dos, perpendiculars al carrer, o sigui, presentant menys front de façana que de fons; per l'altra la dimensió dels casals, la qual oscil·la entre els 150 i 200 metres quadrats construïts, dimensions força importants per a l'època i no gaire habituals en altres poblacions properes, que les diferenciaven notablement, per exemple, del casal tipus de Montbrió, amb un front de façana d'uns 3'6 metres, acostant-se més, tant per tipologia constructiva com per volum, per exemple, amb diversos casals construïts a Banyoles.